

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/boneyusbad.1414832

Özgün Araştırma / Original Research

COVID-19 Döneminde 0-6 Yaş Çocukların Ev Kazası Geçirme Durumu ve Annelerin Aldıkları Güvenlik Önlemleri

Home Accident Situation of 0-6 Year Old Children and Safety Measures Taken by Mothers During COVID-19 Period

Demet SÖKÜN AYAZ¹ Suzan YILDIZ²

¹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, İstanbul

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, İstanbul

Sorumlu yazar /
Corresponding author

Demet SÖKÜN AYAZ
demet.sokunayaz@ogr.iuc.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt:
04.01.2024

Kabul tarihi / Date of
acceptance: 27.11.2024

Atf / Citation: Sökün Ayaz, D., Yıldız, S. (2024). Covid-19 döneminde 0-6 yaş çocukların ev kazası geçirme durumu ve annelerin aldıkları güvenlik önlemleri. *BANÜ Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 436-445. doi: 10.46413/ boneyusbad.1414832

ÖZET

Amaç: Bu çalışma COVID-19 döneminde 0-6 yaş çocukların ev kazası geçirme durumları ve annelerin aldıkları güvenlik önlemlerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel-tanımlayıcı tipteki bu çalışma 01.06.2022-31.08.2022 tarihleri arasında İstanbul ili Esenler ilçesinde yaşayan, 0-6 yaş çocuğu olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 113 anne ile yürütülmüştür. Veriler, Google Formlar aracılığıyla oluşturulan link ile internet ortamında elde edilmiştir. Verilerin toplanmasında, kişisel bilgi formu ve 0- 6 Yaş Çocuklarda Annenin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 35.1 ± 5.4 idi. COVID-19 döneminde çocukların %77.9'unun ev kazası geçirdiği ve en sık düşmenin (%46.6) yaşandığı belirlendi. Annelerin ev kazaları güvenlik önlemleri tanılama ölçeği puan ortalamasının orta düzeyin altında (96.0 ± 27.8) olduğu belirlendi. Pandemi döneminde lise mezunu, geliri giderinden az, çocuk sayısı 4 ve üzeri olan, erkek çocuğa sahip ve kendilerine ait odası olan çocukların anneleri ile ev kazaları konusunda eğitim almayan annelerin ölçek puanları anlamlı derecede daha yüksek çıktı ($p < 0.05$). Çocuğu ev kazası geçiren annelerin ölçek puanı daha yüksek iken ($p < 0.001$), psikolojik destek ihtiyacı olanlar anlamlılık düzeyde artmıştı ($p < 0.001$).

Sonuç: Pandemi döneminde ev kazalarının arttığı görülmüş, çocuğun bakımını üstlenenlere ev kazalarını önlemeye yönelik farkındalık kazandırmak için eğitimler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, 0-6 Yaş Çocuk, Ev Kazaları, Anne, Güvenlik Önlemleri

ABSTRACT

Aim: This study aimed to assess home accidents in children aged 0-6 and safety measures by mothers during the COVID-19 period.

Material and Method: Between 01.06.2022-31.08.2022, a cross-sectional descriptive study was conducted with 113 mothers in Istanbul's Esenler district, having children aged 0-6. Data were collected online via a Google Forms link. The data collection process involved the use of a personal information form and the Safety Measures Identification Scale for Mothers Regarding Home Accidents in 0-6 Year Old Children.

Results: Participants had a mean age of 35.1 ± 5.4 years. Findings revealed that 77.9% of children experienced home accidents during COVID-19, predominantly falls (46.6%). Mothers scored below the midpoint (96.0 ± 27.8) on the home safety scale. Higher scale scores were observed among mothers with a high school education, lower income, four or more children, male children, individual rooms, and without home accident training ($p < 0.05$). Additionally, mothers of accident-prone children had higher scores ($p < 0.001$), with increased need for psychological support ($p < 0.001$).

Conclusion: During the COVID-19 pandemic, an increase in home accident rates has been observed. Training sessions should be conducted to raise awareness among caregivers about preventing such accidents.

Keywords: COVID-19, 0-6 Year Old Child, Home Accidents, Mother, Safety Measures

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Dünya genelinde insan yaşamında büyük değişikliklere neden olan COVID-19 salgını (Masten ve Motti-Stefanidi, 2020; Üstündağ, 2023) Aralık 2019'da Çin'de başlamış, etken SARS-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus-2) olarak tanımlanmış, COVID-19 (coronavirus disease-2019) ise hastalık olarak ifade edilmiştir. COVID-19 virüsünün bulaştırıcılık özelliği çok yüksektir (Alp ve Ünal, 2020; Çiçek, Şahin ve Erkal, 2022a; Yiğit, Şayık, Açıkgöz ve Mumcu, 2023). Hastalığın dünyada hızla yayılması ile Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020'de pandemi olarak ilan edilmiştir. Ülkemizde ilk 10 Mart 2020'de görülmüştür (Alp ve Ünal, 2020). COVID-19'da yüksek ateş, dispne, kas ağrısı ve halsizlik gibi belirtiler görülebmesinin yanında ölüme sebep olabilecek ciddi akut solunum sıkıntısı sendromu, sepsis ve septik şok gelişebilmektedir (Çiçek ve ark., 2022b).

Bulaştırıcılığı yüksek olan COVID-19 hastalığına yakalanma ihtimalini azaltmak ve sağlık sisteminin sorunsuz şekilde ilerlemesini sağlamak için ülkeler birtakım önlemler almak zorunda kalmış ve bu bağlamda çeşitli kısıtlamalar getirilmiştir. Ülkemizde de yayılımı önlemek amacıyla 20 yaşın altında ve 65 yaşın üstünde olan kişilerin sokağa çıkmalarının kısıtlanması, kreşlerin, okulların kapatılması gibi tedbirler alınmıştır. Bu kısıtlamalar nedeniyle çocukların ev içinde kaldıkları süreler artmış ve enerjilerini harcamaya yarayan ortamlardan uzaklaşmışlardır. Diğer yaş gruplarına oranla çocuklarda hareket etme gereksinimi daha fazladır ve ev içinde uzun süre kalmak bu çocuklar için zor ve sıkıcıdır (Gümüşgül ve Aydoğan, 2020; Balcı, Sezer ve Durmuş, 2020; Yıldız ve Bektaş, 2021; Yiğit ve ark., 2023). Çalışmalar pandemi döneminde evde kalmak zorunda olan çocukların ev kazası geçirme oranlarında artış olabileceğini belirtmektedir (Balcı ve ark., 2020; Yiğit ve ark., 2023).

Kazalar, ne zaman, ne düzeyde, nasıl olacağı, sonuçlarının neler olabileceği ve hasarın ne kadar olacağı öngörülemeyen olaylardır (İnce, Yalçın ve Yurdakök, 2014). Gerçekleştikleri yerlere göre ev, trafik ve iş kazaları vb. türlere ayrılmaktadır. Yaşanan kazaların ev içerisinde ya da eve ait olan bir yerde olması ev kazaları olarak tanımlanır. Ülkemizde ev kazaları ile ilgili sayısal veriler net olmamakla birlikte yapılmış olan araştırmalarda yaşanan tüm kazalar içindeki oranın yaklaşık

olarak %18-25'ni ev kazalarının oluşturduğu (Aydoğdu-Aslan, Ateş ve Set, 2019; Demirköse, Yapar ve Özkan, 2021), düşme, yanma, zehirlenme, kesikler ve boğulmaların en sık yaşanan ev kazaları olduğu ifade edilmektedir (Karatepe ve Ekerbiçer, 2017; Aydoğdu-Aslan ve ark., 2019; Büyük Tural ve Seferoğlu Güdek, 2020; Yorulmaz ve Hisar, 2020; Baş, Ateşyan ve Güngörmüş, 2023).

Ev kazaları küresel sağlık problemidir ayrıca her yaşta görülebilen önemli bir kaza ve yaralanma sebebidir (Çiçek ve ark., 2022a). Çocuklarda önlenebilir sakatlıklar ve mortalitede önde gelen sebeplerden biridir (Rumhi, Awisi, Buwaiqi ve Rabaani, 2020). Çocuklar, meraklıdır ve gelişimleri daha tam olarak tamamlanmadığından yaptıkları davranışların sonuçlarını kestiremezler ve bu durum onları kazaya açık hale getirmektedir. 0-6 yaş grubu çocuklar en fazla risk altında olan gruptur (Çiçek ve ark., 2022a). Anneler çocukların bakımı ile daha çok ilgilenen kişilerdir. Çocukların ev kazası yaşamamaları için çoğunlukla bu sorumluluk annelere düşmektedir. COVID-19 salgın döneminde de evde geçirdikleri sürenin artması ile birlikte annelerin çocuklarını kazalarından korumak için aldıkları önlemler büyük önem arz etmektedir (Üstündağ, 2023). Çünkü yapılan çalışmalarda, COVID-19 döneminde ev kazalarından kaynaklı hastane başvurularında artış olduğu (Claudet ve ark., 2020; Güleriyüz, Çolak, Güneysu ve Fidancı, 2021; Tuysun ve ark., 2021; Wong, Hung, Leung, 2021; Chaffard-Luçon, Beltzer, Rigou ve Claudet, 2022; Aydın ve ark., 2022; Er ve ark., 2023; Benderlioğlu ve ark., 2023) bildirmektedir. Bu bilgiler ışığında çalışma COVID-19 salgını dönemindeki 0-6 yaş grubu çocukların yaşadıkları ev kazalarını ve annelerin aldıkları güvenlik önlemlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü (Tasarımı)

Araştırma, kesitsel ve tanımlayıcı tiptedir.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırma Haziran-Ağustos 2022 tarihleri arasında, İstanbul ili Esenler ilçesinde yaşayan ve 0-6 yaş arası çocuğu olan anneler olarak kısıtlanmıştır. Bu kısıt kapsamında Esenler ilçesi bazında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından elde edilen veriler kapsamında çalışmanın evreni 44363 olarak belirlenmiştir. 0,95 güven düzeyinde %10 hata olasılığı ile örneklem büyüklüğü en az

96 kişi olacak şekilde belirlenmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2022; Çangı, 2009). Kartopu örneklem yöntemi ile evrendeki birimlerden birisiyle bağlantı kurulup sonrasında bağlantı kurulan kişinin yardımıyla bir başkasıyla, daha sonra yine aynı yolla bir başkasıyla temas kurularak 0-6 yaş arası çocuğu olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 113 bireye Google Formlar aracılığıyla çevrimiçi ortamda oluşturulan anket formu online ortamda gönderilmiş ve doldurtulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmaya katılan annelere kişisel bilgi formu ve 0– 6 Yaş Çocuklarda Annenin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği uygulandı.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu annenin yaşı, eğitim durumu, çalışma durumu, aile tipi, ailenin gelir durumu, çocuk sayısı, COVID-19 döneminde çocuğa gündüz bakım veren kişi, COVID-19 ev kazaları konusunda eğitim alma durumu, çocuğun ev kazası geçirme durumu, çocuğun geçirdiği ev kazası türü, kazanın meydana geldiği yer, etkilenen bölge, pandemi nedeniyle psikolojik desteğe ihtiyaç durumu gibi toplam 20 sorudan oluşmuştur (Evgin ve Çalışkan, 2018; Büyük Tural ve Seferoğlu Güdek, 2020; Elmas, Durna ve Akın, 2020; Demirköse, Yapar ve Özkan, 2021; Çiçek ve ark., 2022b).

0– 6 Yaş Çocuklarda Annenin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği: Çınar ve Görak (2003) tarafından geliştirilmiş olan ölçek, 5’li likert tipe (5-her zaman, 4-çoğu zaman, 3-bazen, 2-nadiren ve 1-hiçbir zaman) sahiptir ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin 34’ü olumlu, 6’sı olumsuz ifade içermektedir. Olumsuz ifade içeren maddeler (6, 9, 23, 26, 30, 40) ters şekilde puanlanmaktadır. Ölçekte en düşük 40 puan -en yüksek ise 200 puan

alınmaktadır. Alınan puan arttıkça annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemleri de artmaktadır. Ölçeğin geliştirildiği çalışmada Cronbach Alfa değeri 0.82’dir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach’s Alfa katsayısı 0.952’dir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesinde üniversite etik kurulundan (Tarih: 23.05.2022 ve Karar No: 2022/144), Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Platformu’ndan (Form adı: 2022-04-14T20_33_29) ve kullanılan ölçeğin yazarından onay alınmıştır. Bilgilendirilmiş onam metni elektronik anketin başında yer almış ve katılımcının onamı ankete başlamadan önce alınmıştır. Onam vermeyenler ankete devam etmemiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Katılımcılardan elde edilen verilerin analizi SPSS (sürüm 26,0) istatistik paket programı kullanılarak yapıldı. Elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov-Smirnov testi ile bakılarak parametrik dağılıma sahip olduğu görüldü ve ikili gruplarda ölçümle elde edilen verinin karşılaştırılması Bağımsız t Testi (t) ile, ikiden fazla gruplarda ölçümle elde edilen verilerin birbirleri ile ilişkisi Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) (F) testi ile değerlendirildi. Fark yaratan grubu bulmak için Post Hoc ikili karşılaştırmalardan Bonferroni testi uygulandı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 0-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği (EKYGÖTÖ) ölçek toplam puan ortalamasının 96.0 ± 27.8 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği’nden Aldıkları Puan Ortalaması

Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği Puanı	n	Min	Max	Ort	SD
	113	40	200	96.0	27.8

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 35.1 ± 5.4 (min: 23; mak: 51 yaş) idi. Annelerin % 49.6’sı üniversite ve üzeri mezunu, %81.4’ü çekirdek aileye sahip, % 70.8’i çalışıyor, %57.5’nin geliri giderinden düşük, %51.3’ü 1 çocuğa sahip, %38.9’unun çocuğu 5-6 yaş grubunda, % 97.3’ü apartman dairesinde oturmakta idi. Çocukların %

60.2’sinin kendisine ait odası vardı, % 51.3’ne COVID-19 döneminde gündüz bakım veren kişi annesi, %46.9’u COVID-19 döneminde 3 veya daha az kişi olarak yaşamakta, % 81.4’ü ev kazaları konusunda eğitim almamış, %77.9’u ev kazası geçirmiş, %59.3’ü pandemi nedeniyle psikolojik desteğe ihtiyacı olduğu (anne, çocuk ya

da diğer aile bireyleri) görülmüştür. Araştırmaya katılan annelerin ev kazaları ölçek toplam puanı ile tanıtıcı bulguları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Lise mezunu olanların üniversite mezunu olan annelere göre ($p=0.002$), geniş ailedeki annelerin çekirdek ailedeki annelere göre ($p=0.018$), geliri giderinden düşük olanların, eşit ve yüksek olanlara göre ($p=0.000$), çocuk sayısı 4 ve üzeri olanların, 1 veya 2 çocuğa sahip olanlara

göre ($p=0.001$), erkek çocuğa sahip olanların kız çocuğa sahip olanlara göre aldıkları puanların anlamlı derecede daha yüksek olduğu görüldü ($p=0.031<0.05$). Kendilerine ait bir odası olan çocukların annelerinin ($p=0.000$), ev kazaları konusunda eğitim almayan annelerin ($p=0.002$) ve çocuğu ev kazası geçiren annelerin ölçekten aldıkları puan daha yüksek olduğu ($p=0.000$) görüldü (Tablo2).

Tablo 2. Annelerin Tanıtıcı Bulgularının Dağılımı ve EKYGÖTÖ Puanları Arasındaki İlişki (N=113)

Annelerin Tanıtıcı Bulguları	n	%	Ort	SD	F testi	p değeri	
Annenin eğitim durumu	Okur yazar/İlkokul mezunu (1)	10	8.8	115.2	33.9	F=7.591	p=0.002*
	Ortaokul mezunu (2)	7	6.2	98.5	35.2		
	Lise mezunu (3)	40	35.4	106.4	22.2		
	Üniversite ve üzeri	56	49.6	84.7	20.9		
Aile tipi	Çekirdek aile (1)	92	81.4	93.1	23.4	F= 4.169	p= 0.018*
	Geniş aile (2)	14	12.4	115.5	28.5		
	Parçalanmış aile (3)	7	6.2	93.2	20.5		
Annenin çalışma durumu	Çalışıyor	80	70.8	95.0	22.4	T= 0.489	p=0.627
	Ev hanımı	33	29.2	98.3	31.8		
Gelir seviyesi	Geliri giderinden düşük (1)	65	57.5	107.8	23.9	F=18.277	p = 0.000*
	Geliri giderine eşit (2)	33	29.2	81.1	24.0		
	Geliri giderinden fazla (3)	15	13.3	77.2	29.7		
Çocuk sayısı	1 (1)	58	51.3	91.9	20.0	F=9.355	p =0.001*
	2 (2)	33	29.2	91.2	25.5		
	3 (3)	18	15.9	108.8	28.9		
	4 ve üzeri (4)	4	3.6	135.5	15.6		
Çocuk cinsiyeti	Kız	58	51.3	90.5	24.4	T= 2.181	p =0.031*
	Erkek	55	48.7	101.7	26.7		
Çocuk yaş grubu	0-2 yaş	28	24.8	94.2	26.5	F= 0.138	p = 0.871
	3-4 yaş	41	36.3	97.6	24.5		
	5-6 yaş	44	38.9	95.4	27.2		
Oturduğu ev tipi	Apartman	110	97.3	96.6	25.6	T= 1.501	p = 0.136
	Müstakil-Bahçeli Ev	3	2.7	72.3	32.3		
Çocukların kendilerine ait bir odası var mı?	Evet	68	60.2	86.3	22.0	T= 4.964	p =0.000*
	Hayır	45	39.8	110.4	24.6		
COVID-19 döneminde çocuğa gündüz bakım veren kişi	Anne	58	51.3	96.1	28.6	F=0.067	p=0.935
	Akraba	39	34.5	94.9	19.5		
	Bakıcı	16	14.2	97.5	27.4		
COVID-19 döneminde evde yaşayan toplam kişi sayısı	3 Kişi ve Daha Az	53	46.9	90.4	22.1	F= 2.426	p= 0.097
	4 kişi	32	28.3	96.0	20.3		
	5 kişi ve üzeri	28	24.8	106.3	29.9		
Annenin ev kazaları konusunda eğitim alma durumu	Evet	21	18.6	78.5	21.0	T= 3.206	p = 0.002*
	Hayır	92	81.4	99.7	25.9		
Çocuğun ev kazası geçirme durumu	Evet	88	77.9	102.1	24.2	T= 4.820	p =0.000*
	Hayır	25	22.1	74.3	30.3		

* $p<0.005$

Çalışmaya katılanların pandemi sürecinde psikolojik destek ihtiyaç durumları incelendiğinde pandemi nedeniyle psikolojik destek ihtiyacı olanların ölçek puanları anlamlı düzeyde olduğu görüldü ($p=0.000$) (Tablo 3).

Tablo 3. Pandemi Nedeniyle Psikolojik Desteğe İhtiyaç Durumu ve EKYGÖTÖ Puanları Arasındaki İlişki (N=113)

Pandemi sürecinde siz, çocuğunuz veya diğer aile bireylerinin pandemi nedeniyle psikolojik desteğe ihtiyacı oldu mu?	n	%	Ort	SD	Fark testi	P değeri
	Evet	67	59.3	104.6	25.3	T= 4.307
Hayır	46	40.7	83.3	24.9		

* $p<0.005$

Çalışmada pandemi döneminde ev kazası geçiren çocukların durumları incelendiğinde, COVID-19 döneminde % 62.5' inin 1 kez ev kazası geçirdiği, kaza geçiren 0-6 yaş grubu çocukların %51.1'inin erkek olduğu, ev kazası türü olarak en çok %46.6 oranında düşme kazası geçirenlerin ilk sırada geldiği, kazaların %37.5'inin oturma salonunda meydana geldiği, ev kazası geçirenlerin

%43.2'nin kolları/bacaklarında yaralanma görüldüğü ve kazaların %42.1'inin 13:00-18:00 saatleri arasında meydana geldiği belirlenmiştir. Çalışmada annelerin ölçekten aldıkları puanlar ile çocuğun yaşı, ev kazası geçirme sayısı, geçirdiği kaza türü, meydana geldiği bölge, etkilenen bölge ve kaza saati arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. COVID-19 Döneminde 0-6 Yaş Grubu Çocukların Ev Kazası Geçirme Durumları ve Annelerin EKYGÖTÖ Puanları Arasındaki İlişki (N=88)

		n	%	Ort	SD	F testi	p değeri
Çocuğun ev kazası geçirme sayısı	1	55	62.5	98.6	20.9	F= 1.217	p = .315
	2	21	23.9	109.2	29.5		
	3 ve üzeri	12	13.6	105.5	36.7		
Ev kazası geçiren çocuğun cinsiyeti	Kız	43	48.9	100.9	23.8	T= 0.406	p = .686
	Erkek	45	51.1	103.2	27.7		
Ev kazası geçiren çocuğun yaşı	1	9	10.2	89.2	18.9	F= 1.027	p = .407
	2	9	10.2	103.4	22.9		
	3	19	21.6	98.2	24.8		
	4	18	20.4	106.2	28.5		
	5	13	14.9	98.4	21.8		
	6	20	22.7	109.6	29.6		
Çocuğun geçirdiği ev kazası	Düşme	41	46.6	96.1	26.3	F= 1.472	p = .218
	Yanma	17	19.3	103.9	27.1		
	Kesik	14	15.9	108.7	25.8		
	Zehirlenme	8	9.1	116.6	24.6		
	Boğulma	8	9.1	102.6	15.2		
Kazanın Meydana geldiği yer	Oturma salonu	33	37.5	102.3	23.0	F=1.295	p= .279
	Mutfak	30	34.1	105.9	29.6		
	Banyo	13	14.8	105.6	18.5		
	Yatak odası	10	11.3	90.8	28.1		
	Diğer	2	2.3	74.5	26.1		
Yaralanan Bölge	Baş/yüz	33	37.5	97.6	24.0	F= 0.693	p = .559
	Karın/sırt	1	1.1	109.0	29.6		
	Kollar/bacaklar	38	43.2	103.0	29.2		
	Diğer Bölgeler	16	18.2	108.5	20.4		
Kazanın Saati	07-12 saatleri	26	29.5	95.8	24.4	F= 0.828	p = .482
	13-18 saatleri	37	42.1	103.6	25.1		
	19-24 saatleri	22	25	107.0	27.7		
	01-06 saatleri	3	3.4	101.0	35.0		

TARTIŞMA

Çocukluk döneminde ölüm ve sakatlıkların önemli sebeplerinden birisi kazalar ve yaralanmalardır (Çiçek ve ark., 2022b). COVID-19 pandemisi nedeniyle yaşanan kısıtlamalar ve yasaklar çocukları evde kalmak zorunda bırakmıştır (Çiçek ve ark., 2022a). Bu durum kaza türlerinden biri olan ev kazalarının salgın döneminde artabileceğini düşündürmüştür.

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 35.1 ± 5.4 olup %49.6'sı üniversite ve üzeri mezunu, %81.4'ü çekirdek aileye sahip, % 70.8'i çalışıyor ve % 51.3'ü COVID-19 döneminde çocuklarına kendisi bakmaktadır.

Çalışmamızda araştırmaya katılan annelerin çocuklarının %77.9'unun COVID-19 salgını döneminde ev kazası geçirmiş oldukları belirlenmiştir. Güteryüz ve arkadaşlarının (2021) yaptıkları çalışmada ev kazaları sebebiyle 2019 yılında ve pandemide çocuk acil ünitelerine başvuran hastalar karşılaştırılmış ve COVID-19 salgınında çocukluk dönemi ev kazası oranlarında artış olduğu ve yaşanan kaza türünün sıklıkla düşme olduğu sonucuna varılmıştır. Tuygun ve arkadaşlarının (2021) yaptıkları çalışmada ise salgın boyunca, önceki döneme göre çocuk acil ünitelerine başvurular azalmış ancak ev kazaları ve zehirlenme vakalarında artış olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde Aydın ve arkadaşlarının (2022) tarafından yapılan çalışmada da çocuk acil ünitelerine yapılan başvurular karşılaştırılmış ve salgın döneminde yaralanma oranının %40'tan, %60'a artış gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çalışmamızdan çıkan sonuçlar yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda ev kazası geçirenlerin çoğunluğunun %51.11 ile erkek çocukları olduğu belirlenmiştir. Çiçek ve arkadaşları (2022b) COVID-19 salgınında yaptıkları araştırmada da benzer şekilde erkek çocuklarının kaza geçirme oranı daha yüksek (%58.2) bulunmuştur. Bu sonucun sebebi erkek çocuklarının kızlara göre daha hareketli olabileceğini düşündürebilir.

Araştırmada yaşanan ev kazalarının çoğunlukla oturma salonunda (%37.5) gerçekleştiği benzer şekilde Çiçek ve arkadaşlarının (2022b) yaptıkları çalışma ile Çalışkan, Demir ve Balcı (2022)'nin çalışmalarında da ev kazalarının en fazla oturma salonunda gerçekleştiği görülmektedir. Bu sonuç aileler zamanlarının çoğunluğunu oturma salonunda geçirmelerine rağmen çocukların diğer aile bireylerinin yanında iken kaza geçirme

durumlarının yaşanabileceğini düşündürmektedir. Araştırmada yaşanan ev kazası türleri arasında en yüksek oranın düşme (%46.6) olduğu belirlendi. COVID-19 salgın döneminde Gielen ve arkadaşlarının (2020), Çalışkan ve arkadaşlarının (2022), Baş ve arkadaşları (2023)'nin yaptıkları çalışmalarda benzer şekilde yaşanan kaza türleri arasında düşmenin daha çok gerçekleştiği saptanmıştır. Çocukların yaş dönemine özgü özellikleri nedeniyle hareketli ve meraklı olmalarından ötürü düşmenin daha çok yaşandığı düşünüldü.

Araştırmada annelerin 'ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçek' puan ortalaması 96.0 ± 27.8 bulundu. Ölçekten alınabilecek puanlar 40-200 puan arasında değişebileceğinden ve ölçekten alınan puan arttıkça annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin arttığını gösterdiğinden, elde edilen bu puanın ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda annelerin güvenlik önlemleri alma konusunda bilinçli olmaları gerektiği belirlenmiştir. Yapılan benzer araştırmalarda (Gündüz ve Aytekin, 2015; Evgin ve Çalışkan, 2018; Elmas, Zurna ve Akın, 2020; Büyük Tural ve Seferoğlu Güdek, 2020; Çiçek ve ark., 2022a; Yiğit ve ark., 2023; Baş ve ark., 2023; Üstündağ, 2023) annelerin ölçek puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu görülmekteyken bizim çalışmamız tam tersine ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Bu durumun pandeminin getirdiği kısıtlayıcı süreç (sokağa çıkma kısıtlamaları, tüm aile üyelerinin evde olması, vb yoğunluklar) nedeniyle annelerin ev içinde çok yoğun olduğunu, buna bağlı olarak ev kazalarını önlemeye yönelik güvenlik önlemlerinin yeterince alınmadığını düşündürdü. Araştırmada annelerin ev kazaları ölçek puanı lise mezunu olanların üniversite mezunu olanlarına göre anlamlı bulunmuştur. Çalışmamıza benzer sonuçlar COVID-19 salgını öncesi yapılan bazı çalışmalarda saptanmış olsa da (Lafta, Shatari ve Abass, 2013; Özakar Akça, Çankaya ve Aydın, 2017). COVID-19 döneminde tam tersi sonuçları olan çalışmalar da bulunmaktadır (Çalışkan ve ark., 2022; Çiçek ve ark., 2022a; Üstündağ, 2023). Fakat araştırma sonuçları ile COVID-19 öncesinde yapılan araştırma sonuç tutarlılık göstermektedir. COVID-19 salgını kapsamında evlerde geçirilen sürenin artması nedeniyle annelerde güvenlik ve riskli durumlar konusunda farkındalık kazanılmış olabilir.

Çalışmada geliri giderinden düşük olanların, eşit ve yüksek olanlara göre ev kazaları ölçek puanının

daha yüksek olduğu görülmektedir ($p=0.000$). Büyük Tural, Çavuşoğlu ve Teker (2015)'in yaptıkları çalışmada da geliri giderinden fazla olan annelerin ölçekten aldığı puan ortalamalarının diğer gelir düzeylerine sahip annelerin puan ortalamalarından daha düşük olduğu görülmektedir. COVID-19 öncesi yapılan bu çalışmanın sonuçları ile bizim çalışmamızın uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu durum geliri giderinden düşük olan ailelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmeye zamanı olduğundan ya da annenin çalışma durumu nedeniyle çocuğuyla olan ilginin azalmasından kaynaklı olabileceğini düşündürmektedir. Annelerin sahip oldukları çocuk sayısı ile ölçekten aldıkları puanlar arasında da anlamlı fark görülmektedir. Çocuk sayısı 4 ve üzeri olanların, 1 veya 2 çocuğa sahip olanlardan daha yüksek ölçek puana sahip oldukları ($p=0.001$) görülmüştür. Benzer şekilde Çiçek ve arkadaşlarının (2022b) yapmış oldukları çalışma sonuçlarında da 1 çocuğu olan ebeveynlerin, 2 çocuğu olanlara göre güvenlik testinden aldıkları puanın düşük olduğu aynı şekilde Özmen, Ergin, Şen ve Çetinkaya Çakmakçı (2007)'nin çalışmasında da ailedeki çocuk sayısının 3 ve daha fazla olması durumunda annelerin ölçekten daha yüksek puan aldıkları belirlenmiş olmasına karşın çocuk sayısının hiçbir etkisi olmadığı (Çiçek ve ark., 2022a) ya da çocuk sayısı az olan annelerin güvenlik önlemlerini tanılama puanlarının daha yüksek olduğu sonuçlarda bulunmaktadır (Özakar Akça ve ark., 2017; Yiğit ve ark., 2022). Bunun sebebi yapılan araştırmalarda annelerin yaşlarının, eğitimlerinin ya da sahip oldukları kültürlerin farklı olmalarından kaynaklı olabileceğini düşündürmektedir. Çocuk cinsiyetinde de erkek çocuğa sahip olan annelerin aldıkları puanlarda anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p=0.031$). Yapılan çalışmalar erkek çocuklarının kız çocuklara göre daha fazla kaza geçirdiğini (Yalaki, Taşar, Kara ve Dallar, 2010; Eldosoky, 2012, Yılmaz Kurt ve Aytekin, 2015, Wong, Hung ve Leung 2021) ortaya koymaktadır. Bu sonuç erkek çocukların daha hareketli olmasından kaynaklanabilir. Erkek çocuğa sahip annelerin daha dikkatli davranması gerektiği söylenebilir.

Çocuğu ev kazası geçiren annelerin ölçekten aldıkları puan ortalaması anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir ($p=0.000$; Tablo II). Benzer şekilde Özmen ve arkadaşları, (2007) (83.3 ± 10.8) ve Erkal (2010) yaptığı çalışmada da 4.1 yüksek iken Gündüz ve Aytekin(2015) çalışmasında 182.0 ± 10.3 , Erdem, Dolu ve Mayda (2017) çalışmasında 169.5 ± 18.5 , Karatepe ve

Akış (2017) çalışmasında 169.2 ± 18.9 , Aydoğdu Aslan, Ateş ve Set (2019) çalışmasında 181.1 ± 15.0 , Yorulmaz ve Hisar (2020) 179.0 ± 16.9 , Çiçek ve arkadaşları (2022) 178.7 ± 15.9 çalışmasında kaza öyküsü olmayan annelerin ölçek puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ev kazaları konusunda bilinçli olan anneler daha fazla tedbir alıyor ve bundan dolayı ölçek puanları yüksektir düşüncesini kuvvetlendirmiştir. Ayrıca annelerin yaşamış olduğu deneyimlerin etkisiyle pandemi döneminde evde geçirilen sürenin artmasıyla ev kazası geçirme ihtimallerinin artacağını düşünmesi, annelerin farkındalığını artırdığı düşüncesini kuvvetlendirmiştir.

Araştırmada pandemi sürecinde psikolojik destek ihtiyacı olanların ölçekten aldıkları puan ortalamalarının anlamlı düzeyde artmıştır (Tablo II). Pandemi döneminde yaşanan kaybetme korkusunun kişide daha fazla dikkatini sevdiklerinin üstünde yoğunlaştırmasından kaynaklı olabileceği şeklinde yorumlandı.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmaya sadece gönüllü olarak katılmayı kabul eden, internete sahip olan ve elektronik online ortamı kullanmayı bilen annelerin katılmış olması sınırlılığdır.

SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre COVID-19 pandemi döneminde çocuklarının ev kazası oranlarının yüksek olduğu, yaşanan kazalarda yarısından fazlasının erkek çocuk olduğu, ev kazası tipleri arasında sıklıkla düşmenin yaşandığı ve yaşanan kazaların genellikle oturma salonunda gerçekleştiği bulundu. Annelerin ölçek toplam puan ortalamasının düşük düzeyde olduğu, kaza öyküsü olan annelerin ölçek puanlarının daha yüksek, çocuk sayısı 4 ve üzeri olanların, 1 veya 2 çocuğa sahip olanlardan daha yüksek ölçek puanına sahip olduğu belirlendi. Ayrıca geliri giderinden düşük olanların, eşit ve yüksek olanlara göre ev kazaları ölçek puanının daha yüksek olduğu görüldü. Bu sonuçlar doğrultusunda, ailelere başta birinci basamak sağlık hizmetleri ve çocuk servislerinde çalışanlar olmak üzere tüm sağlık profesyonelleri tarafından çocukların gelişim dönemlerine göre ev içerisindeki tehlike ve risklerin neler olduğu ve alınması gereken güvenlik önlemleri hakkında eğitimler verilmesi önerilir. Kitle iletişim araçları kullanılarak toplumda ev kazalarına farkındalık yaratılmalıdır. Ayrıca ev kazaları ile ilgili daha geniş çaplı çalışmaların yapılması önerilir.

Araştırmanın Etik Yönü / Ethics Committee Approval

Araştırma için İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik onayı alınmıştır (Tarih: 23.05.2022 ve Karar No: 2022/144).

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: D.S.A., S.Y.; Tasarım: D.S.A., S.Y.; Denetleme/Danışmanlık: D.S.A., S.Y.; Analiz ve/veya Yorum: D.S.A., S.Y.; Kaynak Taraması: D.S.A.; Makalenin Yazımı: D.S.A., S.Y.; Eleştirel İnceleme: D.S.A., S.Y.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek / Financial Disclosure

Yazarlar araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadıklarını beyan etmiştir.

KAYNAKLAR

Alp, Ş., Ünal, S. (2020). Yeni koronavirüs (SARS-CoV-2) kaynaklı pandemi: Gelişmeler ve güncel durum. *Flora Dergisi*, 25(2), 111-120. doi: 10.5578/flora.69574

Aydın, O., Hanalioğlu, D., Ünal, B., Güngör, E., Kaynak, M. O., Yiğit, H., ..., Teksam, Ö. (2022). What has changed in injury-related presentations during COVID-19 pandemic? A single-center experience from a pediatric emergency department. *Turkish Archives of Pediatrics*, 57(4), 453-458. doi: 10.5152/TurkArchPediater.2022.22032

Aydoğdu-Aslan, Z., Ateş, E., Set, T. (2019). Assessment of mothers' measures against home accidents for 0-6-year-old children. *Türk Pediatri Arşivi*, 54(3), 149-156. doi: 10.14744/TurkPediatriArs.2019.64614

Balcı E, Sezer L, Durmuş H. (2020). Corona günlerinde çocuklarda ev kazaları artışı. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 14(5), 458-459.

Baş, E., Ateşyan, Y., Güngörmüş, Z. (2023). COVID-19 pandemi döneminde annelerin ev kazalarına yönelik aldıkları güvenlik önlemlerinin belirlenmesi. *Gevher Nesibe Journal of Medical & Health Sciences*, 8(3), 596-604. doi: 10.5281/zenodo.8207612

Benderlioğlu E., Akça H., Kurt F., Çağlar Akça A., Yıldız Akçan L., Tümer M., ... Şenel E. (2023). Accidental home injuries in children in the second wave of COVID-19: A single center experience. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 17(6), 433-438. doi: 10.12956/tchd.1278016

Büyük Tural, E., Çavuşoğlu, F., Teker, E. (2015). Sıfır altı yaş arası çocuğu olan annelerin ev

kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanınması. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 17-22.

Büyük Tural, E., Seferoğlu Güdek, E. (2020). Annelerin çocuklarının ev kazaları ile ilişkili güvenlik önlemlerini tanınması. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 201-206. doi: 10.47115/jshs.793194

Chaffard-Luçon, M. P., Beltzer, N., Rigou, A., Claudet, I. (2022). Child defenestration: an unexpected collateral effect of the first COVID-19 lockdown! *Archives De Pediatrie*, 29(3), 249-252. doi: 10.1016/arcped.2022.01.012

Claudet, I., Marchand-Tonel, C., Ricco, L., Houzé-Cerfon, C. H., Lang, T., Bréhin, C. (2020). During the COVID-19 quarantine, home has been more harmful than the virus for children!. *Pediatric Emergency Care*, 36(9), e538-e540. doi: 10.1097/PEC.0000000000002205.

Çalışkan, B. S., Demir, D., Balcı, S. (2022). COVID-19 salgını sürecinde çocuklarda ev kazalarının belirlenmesi. *Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 278-289.

Çangı, H. (2009). Örneklem Kuramı (3.baskı). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları

Çınar, N. D., Görak, G. (2003). 0-6 yaş çocuklarda annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çocuk Forum Dergisi*. 6(1), 22-27.

Çiçek, B., Şahin, H., Erkal, S. (2022a). 0-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin incelenmesi: COVID-19 salgın dönemi örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(43), 212-230. doi: 10.46928/iticusbe.1053663

Çiçek, B., Şahin, H., Erkal, S. (2022b). COVID-19 salgın döneminde 0-6 yaş grubu çocuklarda ev kazaları ve ilişkili faktörler: Türkiye örneği. *Turkish Studies*, 17(4), 769-784. doi: 10.7827/TurkishStudies.62033

Demirköse, H., Yapar, D., Özkan, S. (2021). 0-6 yaş grubu çocuğu olan annelerin sağlık okuryazarlığı düzeyi ve çocukların ev kazası geçirme durumu ile ilişkisi. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 31(2), 74-82. doi: 10.35232/estudamhsd.991996

Eldosoky, R. S. (2012). Home-related injuries among children: knowledge, attitudes and practice about first aid among rural mothers. *Eastern Mediterranean Health Journal*, 18(10), 1021-1027.

Elmas, E. G., Durna, Z., Akın, S. (2020). Çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemleri ve ilk yardım uygulamaları

- konusundaki bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Journal Of Academic Research In Nursing*, 6(2), 267-279. doi: 10.5222/jaren.2020.38258
- Evgin, D., Çalışkan, Z. (2018). Çocuklarda görülen ev kazaları ve annelerin kazalardan korunmaya yönelik uygulamaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), 671-678. doi: 10.17719/jisr.2018.2675
- Er, A., Kahraman Çetin, B., Ulusoy, E., Akgül, F., Günay, İ., Apa, H. (2023). Pediatric emergency department visits related to home accident in the era of COVID-19 pandemic. *Çocuk Acil ve Yoğun Bakım Dergisi*, 10(2), 84-89. doi: 10.4274/cayd.galenos.2022.26576
- Erdem, S. S., Bolu, F., Mayda, A. S. (2017). Annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanımlanması. *Konuralp Tıp Dergisi*, 9(2), 117-123. doi: 10.18521/kt.304120
- Erkal, S. (2010). Identification of the number of home accidents per year involving children in the 0-6 age group and the measures taken by mothers to prevent home accidents. *Turkish Journal of Pediatrics*, 52(2), 150-157.
- Gielen, A. C., Bachman, G., Badaki-Makun, O., Johnson, R.M., McDonald, E., Omaki, E., ..., Shiels W. (2020). National survey of home injuries during the time of COVID-19: Who is at risk? *Injury Epidemiology*, 7(63), 1-4. doi: 10.1186/s40621-020-00291-w
- Güleryüz, O., Çolak, Ö., Güneysu, S. T., Fidancı, İ. (2021). The home accident cases applying to the pediatric emergency department during the COVID-19 Pandemic: What did the pandemic change?. *Authorea*, 1- 11.
- Gümüşgül, O., Aydoğan, R. (2020). Yeni tip koronavirüs-COVID-19 kaynaklı evde geçirilen boş zamanların ev içi rekreatif oyunlar ile değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 107-114.
- Gündüz, G., Aytakin, A. (2015). Annelerin çocuklarını ev kazalarından korumaya yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 5(3), 184-192. doi:10.522/buchd.2015.184
- İnce, T., Yalçın, S., Yurdakök, K. (2014). Çocukluk çağında ciddi kaza sıklığı ve risk faktörleri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 57, 173-82.
- Karatepe, T. U., Ekerbiçer, H. Ç. (2017). Çocuklarda ev kazaları. *Sakarya Tıp Dergisi*, 7(1), 69-73. doi: 10.31832/smj.306280
- Karatepe, T. U., Akış N. (2013). 0-6 yaş çocuklarda ev kazası geçirme sıklığı ve ilişkili faktörler. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 39(3), 165-168.
- Lafta, R., Al Shatari, S.A., Abass, S. (2013). Mothers' knowledge of domestic accident prevention involving children in Baghdad city. *Qatar Medical Journal*. 2013(2), 50-56. doi: 10.5339/qmj.2013.17.
- Masten, A. S., Motti-Stefanidi, F. (2020). Multisystem resilience for children and youth in disaster: Reflections in the context Of COVID-19. *Adversity And Resilience Science*, 1(2), 95-106. doi: 10.1007/s42844-020-00010-
- Özakar Akça, S., Çankaya, T., Aydın, Z. (2017). 0-6 yaş grubu çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama düzeyleri ve annelere verilen ev kazalarına yönelik eğitimin etkisi. *Journal Of Contemporary Medicine*, 7(1), 50-57. doi: 10.16899/gopctd.299084
- Özmen, D., Ergin, D., Şen, N., Çetinkaya Çakmakçı, A. (2007). 0-6 yaş grubu çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanımlanması. *Aile ve Toplum*, 3(12), 13-20.
- Rumhi, A., Awisi, H., Buwaiqi, M., Rabaani, S. (2020). Home accidents among children: A retrospective study at a tertiary care center in Oman. *Oman Medical Journal*, 35(1), e85. doi: 10.5001/omj.2020.03
- Tuygun, N., Karacan, C. D., Göktuğ, A., Çağlar, A. A., Tekeli, A., Bodur, İ., ..., Akelma, Z. (2021). Evaluation of changes in pediatric emergency department utilization during COVID-19 pandemic. *Archives De Pédiatrie*, 28(8), 677-682. doi: 10.1016/j.arcped.2021.09.014
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). İstanbul bölge müdürlüğü bilgi dağıtım. Adres dayalı nüfus kayıt sistemi veri tabanı.
- Üstündağ, A. (2023). COVID-19 Pandemi sürecinde annelerin çocuklarıyla ilişkisi ve ev kazalarına yönelik tedbir düzeyleri. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 359-371. doi:10.17336/igusbd.935132
- Yalaki, Z., Taşar, M. A., Kara, N., Dallar, Y. (2010). Sosyoekonomik düzeyi düşük olan ailelerin ev kazaları hakkında bilgi düzeylerinin ölçülmesi. *Akademik Acil Tıp Dergisi*, 9(3), 129-33. doi:10.4170/jaem.2010.95866
- Yiğit, D., Şayık, D., Açıkgöz, A., Mumcu, Ö. (2023). Pandemide annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ve ilk yardım öz-yeterlik durumlarının belirlenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 31(6), 451-460. doi: 10.17942/sted.1079094
- Yılmaz Kurt, F., Aytakin, A. (2015). 0-6 yaş grubu çocuklarda ev kazaları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2(1), 22-32.
- Yıldız, S., Bektaş, F. (2021). COVID-19 salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor*

Bilimleri Dergisi, 26(1), 99-122.

Yorulmaz, D., Hisar, F. (2020). Kırsal bölgede 0-6 yaş çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik aldıkları güvenlik önlemleri. *Sağlık ve Toplum*, 20(3), 103-109.

Wong, T. W. K., Hung, J. W. S., Leung, M. W. Y. (2021). Pediatric domestic accidents during COVID-19 pandemic in Hong Kong. *Surgical Practice*. 25(3), 32-37. doi: 10.1111/1744-1633.12477